

Framställning till riksdagen 2023/24:RB2

Riksbanksfullmäktiges beslut om resultatdisposition 2023 samt fullmäktiges verksamhetsberättelse

Sammanfattning

Enligt 8 kap. 4 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) ska riksbanksfullmäktige besluta om hur Riksbankens resultat ska disponeras. Enligt 8 kap. 6 § riksbankslagen ska riksdagen därefter godkänna beslutet förutsatt att det inte strider mot regler i riksbankslagen.

Riksbanken redovisar en vinst om 16 191 miljoner kronor för 2023. Vinsten är dock inte tillräckligt stor för att Riksbankens eget kapital efter resultatdispositionen kommer att uppnå målnivån för det egna kapitalet. Detta innebär att inga vinstmedel delas ut till staten i år. Riksbanksfullmäktige har beslutat att Riksbankens resultat för 2023 ska disponeras så att vinsten om 16 191 miljoner kronor överförs till Riksbankens grundfond.

I fullmäktiges verksamhetsberättelse för 2023 redovisas övergripande vilka ärenden som behandlats vid fullmäktiges sammanträden (nio tillfällen) under året och vilken information fullmäktige då fick. Verksamhetsberättelsen beskriver även hur fullmäktige har bedrivit sin kontrollerande funktion.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Förslag till riksdagsbeslut	3
Riksbanksfullmäktiges beslut om resultatdisposition för 2023.....	4
Fullmäktiges verksamhetsberättelse	6
Fullmäktiges uppgifter.....	6
Fullmäktiges verksamhet under 2023.....	7
Beräkning av Riksbankens resultatdisposition 2023.....	10

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen godkänner riksbanksfullmäktiges beslut att Riksbankens resultat för 2023 ska disponeras så att vinsten om 16 191 miljoner kronor överförs till Riksbankens grundfond.

Stockholm den 16 februari 2024

På fullmäktiges vägnar

BO BROMAN

/Ingela Erneholm

Bo Broman (ordförande), Tomas Eneroth (vice ordförande), Susanne Ackum, Martin Kinnunen, Annelie Karlsson, Hans Birger Ekström, Hans Hoff, Mattias Karlsson, Jonas Jacobsson Gjörtler, Emma Lennartsson och Mats Odell har deltagit i beslutet.

Eva Julin och Henrik Gardholm har varit föredragande.

Riksbanksfullmäktiges beslut om resultatdisposition 2023

Fullmäktiges beslut om resultatdisposition

Riksbanksfullmäktige beslutade den 16 februari 2024 om disposition av Riksbankens resultat för 2023. Enligt beslutet ska Riksbankens resultat för 2023 disponeras så att vinsten om 16 191 miljoner kronor överförs till Riksbankens grundfond.

Skälen för fullmäktiges beslut

För räkenskapsåret 2023 tillämpar fullmäktige för första gången bestämmelserna i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) för beslut om och beräkning av disposition av Riksbankens resultat.

Fullmäktige ska enligt 8 kap. 4 § andra stycket riksbankslagen besluta om disposition av årets resultat. Riksdagen och Riksrevisionen ska underrättas om beslutet. Riksdagen ska enligt 8 kap. 6 § första stycket riksbankslagen godkänna fullmäktiges beslut om disposition av årets resultat. Riksdagen får vägra att godkänna ett beslut bara om det strider mot 8 kap. riksbankslagen. Hur Riksbankens resultat ska disponeras framgår av 8 kap. 12–14 §§ riksbankslagen.

Fullmäktige har i enlighet med 8 kap. 4 § första stycket riksbankslagen fått Riksbankens årsredovisning för räkenskapsåret 2023 från direktionen. Enligt årsredovisning redovisar Riksbanken en vinst för räkenskapsåret 2023 på 16 191 miljoner kronor.

Grundfonden uppgick den 1 januari 2023 till 40 000 miljoner kronor, enligt punkt 8 i övergångsbestämmelserna till riksbankslagen. Genom den av riksdagen den 26 april 2023 beslutade resultatdispositionen för räkenskapsåret 2022 togs grundfonden i dess helhet i anspråk för förlusttäckning (bet. 2022/23:FiU23 och rskr. 2022/23:172). Enligt årsredovisningen för räkenskapsåret 2023 uppgår grundfonden således till noll kronor.

Enligt 8 kap. 12 § första stycket och 14 § tredje stycket riksbankslagen ska grundfonden, om den har tagits i anspråk för förlusttäckning, med kommande års vinster återställas till den nivå som den uppgick till innan förlusten uppkom. Mot denna bakgrund ska den redovisade vinsten om 16 191 miljoner kronor överföras till Riksbankens grundfond vilket innebär att Riksbankens eget kapital efter denna överföring kommer att uppgå till -1 991 miljoner kronor, se bilaga (punkt 1).

För att vinst ska få delas ut till staten ska, enligt 8 kap. 12 § riksbankslagen, Riksbanken redovisa en vinst som överstiger det belopp som behöver överföras till Riksbankens eget kapital för att det ska uppgå till den

lagstadgade målnivån. Målnivån för Riksbankens eget kapital ska årligen räknas upp med den förändring av konsumentprisindex som Statistiska centralbyrån publicerar, se bilaga (punkt 2), och hela beloppet som överstiger den inflationsjusterade målnivån ska delas ut. Eftersom eget kapital efter överföringen av årets vinst till grundfonden kommer att vara lägre än målnivån för det egna kapitalet som efter årets KPI-uppräknings uppgår till 62 600 miljoner kronor sker ingen vinstutdelning för 2023, se bilaga (punkt 3).

Riksrevisionen har i samband med den årliga granskningen av Riksbankens årsredovisning kontrollerat att beräkningen av förslaget till resultatdisposition följer riksbankslagens krav.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse

Riksbanksfullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Efter allmänna val utser riksdagen ledamöter och suppleanter för en mandatperiod på fyra år. Fullmäktige väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Fullmäktige har under året bestått av följande ledamöter: Bo Broman (ordförande), Tomas Eneroth (vice ordförande), Susanne Ackum, Martin Kinnunen, Annelie Karlsson, Hans Birger Ekström, Hans Hoff, Mattias Karlsson, Jonas Jacobsson Gjörtlér, Emma Lennartsson och Mats Odell. Suppleanter under samma period har varit Andrea Kronvall, Mathias Tegnér, Malin Löfsjögård, Linda Lindberg, Ulla Andersson, Maria Plass, Peter Helander, Erik Kristow (till och med den 20 december), Martin Selander (från och med den 21 december), Katarina Brännström, Rasmus Ling (till och med den 12 januari), Ulf Holm (från och med den 13 januari) och Hanne Clivemo.

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige utser ledamöterna i Riksbankens direktion och beslutar om deras löne- och anställningsvillkor. Fullmäktige har därutöver en verksamhetsordning som behandlar fullmäktiges sammansättning, beslutsförhet och informationsskyldighet för direktion och fullmäktige, med mera.

Fullmäktige beslutar om vilka motiv som ska finnas på de konstanter som Riksbanken ger ut.

Fullmäktige ska besluta om disposition av årets resultat. Riksdagen och Riksrevisionen ska underrättas om beslutet.

Fullmäktige ska följa direktionens arbete och Riksbankens verksamhet. Fullmäktige har även en revisionsfunktion vars arbete utförs av externa konsulter. Fullmäktiges revisionsfunktion ska granska direktionens arbete. Fullmäktiges ordförande och vice ordförande får närvara vid och yttra sig under direktionens sammanträden, men de har inte förslagsrätt eller rösträtt.

Direktionen ska ge fullmäktige tillfälle att lämna synpunkter innan den gör framställningar till regeringen eller riksdagen. Fullmäktige lämnar dessutom remissyttranden inom sitt ansvarsområde.

Ordföranden och vice ordföranden lämnar vanligtvis en redovisning av fullmäktiges arbete till riksdagens finansutskott två gånger per år.

Riksdagen beslutar om ansvarsfrihet för fullmäktige för dess verksamhet och ansvarsfrihet för direktionen för förvaltningen av Riksbanken.

Fullmäktiges verksamhet under 2023

Fullmäktige sammanträdde vid nio tillfällen under året.

En ny riksbankslag

Den 1 januari 2023 trädde den nya riksbankslagen (2022:1568) i kraft, vilket bland annat innebär att det inte längre är fullmäktiges uppgift att besluta om Riksbankens arbetsordning. Vissa frågor inom fullmäktiges ansvarsområde regleras i stället i ett nytt styrdokument: fullmäktiges verksamhetsordning. Genomförandet av lagen i övrigt har präglat fullmäktiges verksamhet under året genom att nya ställningstaganden har behövt göras och nya arbetsprocesser tagits fram.

Direktionens ledamöter

Vid sitt sammanträde den 21 april beslutade fullmäktige att antalet direktionsledamöter ska uppgå till fem från och med den 1 juli 2023 då direktionsledamot Henry Ohlsson slutade på egen begäran. Den nya riksbankslagen reducerar antalet direktionsledamöter från sex till fem, men i övergångsbestämmelserna gavs möjlighet att tillåta sex direktionsledamöter fram till utgången av 2028 för att fullmäktige ska kunna säkerställa att direktionen även med fem ledamöter består av ledamöter med kompetens inom Riksbankens hela verksamhetsområde. Fullmäktige bedömde i april att de kvarvarande fem direktionsledamöterna med sin samlade kompetens motsvarar Riksbankens hela verksamhetsområde.

Vid sitt sammanträde den 17 november beslutade fullmäktige att starta rekryteringen av en ny direktionsledamot då Marin Flodéns mandatperiod löper ut den 21 maj 2024. Ledamöterna i direktionen ska enligt den nya riksbankslagen utses efter ett ansökningsförfarande. Enligt lagmotiven innebär bestämmelsen att direktionsledamöterna rekryteras i ett öppet anställningsförfarande, och därför beslutade fullmäktige den 17 november att gå ut med en rekryteringsannons.

Fullmäktige beslutade också under året om en ny princip för lönesättning av direktionsledamöter och har tagit ställning till direktionsledamöternas sidosupdrag.

Framställningar till riksdagen

Fullmäktige fick vid sitt sammanträde den 1 september möjlighet att lämna synpunkter på direktionens framställning till riksdagen om ersättning för en tidigare utlåning till Internationella valutafonden.

Remissyttranden

Fullmäktige får lämna yttranden över remisser som rör fullmäktiges ansvarsområden. Fullmäktige lämnade inga remissyttranden under 2023.

Studiebesök

Den 17 mars genomförde fullmäktige ett studiebesök på Riksbankens kontant- hanteringskontor i Broby där de fick information om kontorets uppdrag, kontaktmarknaden, framtiden för kontanter och fakta om sedlar och sedel- makulering.

Den 24–26 september var fullmäktige på studiebesök i Frankfurt där de var på Europeiska centralbankens banktillsyn och fick information om organisationen och hur arbetet utförs i gemensamma tillsynsgrupper. Fullmäktige var också på Europeiska systemrisknämnden och fick information om bland annat olika typer av aktuella finansiella risker på makronivå i EU- länderna. Man besökte också Europeiska centralbanken (ECB) och fick presentationer om bland annat den ekonomiska utvecklingen i EU och ECB:s arbete med en digital euro. Fullmäktige gjorde även ett studiebesök på den tyska centralbanken, Deutsche Bundesbank, där Tysklands ekonomi och aktuella centralbanksutmaningar diskuterades.

Uppföljning av direktionens arbete

Fullmäktige har utfört en del av sin funktion genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande följt direktionens arbete under året, bland annat genom att utnyttja sin rätt att närvara vid samtliga direktionens sammanträden.

Fullmäktige har även granskat direktionens arbete genom sin revisionsfunktion. KPMG AB hade uppdraget under 2023 först genom ett avtal som de haft sedan 2019. Eftersom KPMG även vann den konsultupphandling till revisionsfunktionen som genomfördes under våren påbörjade de en ny tvåårig avtalsperiod den 1 augusti.

I förarbetena till den nya riksbankslagen har det framhållits att mandatet för fullmäktiges revisionsfunktion ska förtydligas och stärkas. Därför har en ny granskningsmodell för fullmäktiges revisionsfunktion tagits fram som förutom att inkludera en granskning av direktionsledamöternas tjänsteutövning även omfattar direktionens arbete.

Fullmäktige fastställer årligen en plan för revisionsfunktionens arbete. Under året har KPMG rapporterat sina granskningar av direktionens tjänsteutövning och arbete. KPMG har inte funnit några väsentliga brister vid någon av dessa granskningar.

KPMG har i en rapport följt upp de granskningar som genomfördes under 2022 av direktionens process för hantering av de förändringar som den nya riksbankslagen kommer att innebära.

Fullmäktige har även fått information om Riksrevisionens årliga granskning av Riksbankens verksamhet. Riksrevisionen redovisade sina resultat för fullmäktige både inför och i samband med fullmäktiges beslut om förslag till vinstdisposition. När Riksrevisionen slutfört sin granskning fick fullmäktige ta del av revisionsberättelsen.

Därutöver har ordföranden och vice ordföranden haft löpande kontakt med Riksbankens internrevision.

Direktionens ledamöter har vanligtvis deltagit i fullmäktiges sammanträden och riksbankschefen har vid varje möte redogjort för aktuella frågor för Riksbanken. Direktionen har löpande gett fullmäktige information om viktigare beslut och händelser i Riksbankens verksamhet, som aktuell penningpolitik och arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet. Vidare har fullmäktige fått information om riksdagens utvärdering av penningpolitiken och läget på de finansiella marknaderna, såväl i Sverige och Europa som globalt.

Fullmäktige fick under året löpande uppdateringar från direktionen om inflationsbekämpningen, Riksbankens eget kapital, riskenhetens bedömningar, oron på den utländska bankmarknaden samt Riksbankens arbete med digital valuta, den så kallade e-kronan.

För att ge fördjupad information i aktuella frågor har direktionen bjudit in fullmäktige till några temaluncher under året. De teman som då togs upp var Riksbankens balansräkning, Betalningsutredningen, presentation av de institutioner i Frankfurt som fullmäktige skulle besöka på sin studieresa, renoveringen av Riksbankshuset, prognosutveckling inom penningpolitik samt arbetet med e-kronan.

BILAGA

Beräkningar Riksbankens resultatdisposition 2023

1. Beräkning av Riksbankens eget kapital efter disposition av 2023 års resultat

	Eget kapital före	Resultatdisposition 2023	Eget kapital efter
Grundfond	0	16 191	16 191
Reservfond	0	0	0
Balanserade vinstmedel	-18 182	0	-18 182
Summa	-18 182	16 191	-1 991

2. Beräkning av mål- och grundnivå

	Mål- och grundnivå 2023-01-01	KPI ökning 2023	KPI uppräknig 2023	Avrundning hundredal mkr	Mål- och grundnivå 2023-12-31
Målnivå	60 000	4,4%	2 634	2 600	62 600
Grundnivå	40 000	4,4%	1 756	1 800	41 800

KPI (1980=100), fastställda tal

KPI december 2024	413,34
KPI december 2023	395,96
Ökning indextal	17,38
Procentuell KPI ökning	4,4%

3. Beräkning av vinstutdelningsbelopp

Eget kapital 2023-12-31	-18 182
Resultat 2023	16 191
Summa	-1 991
Avgär: Målnivå eget kapital 2023-12-31	-62 600
Underskott	-64 591
Vinstutdelning	0